

חסיונות במשפט הפלילי - אופים ומהותם

חסיון הוא כלי שמטרתו לשמור על מידע שהחשיפה שלו עלולה לפגוע באינטרסים מסוימים, כגון: ביטחון המדינה, היועצות חופשית בעורך דין, שלום הציבור, חופש העיתונות, הגנת הפרטיות ועוד. אמנם חשוב לשמור על גילוי האמת במהלך המשפט הפלילי, אולם ישנם מקרים שבהם גובר עקרון החיסיון על חובת גילוי האמת. ההסרה של חלק מהחסיונות משתנה בהתאם לסוג החיסיון, למשל יש חסיונות שרק בית משפט יכול להסירם ולעומתם חסיונות שרק בעל החיסיון יכול להסיר. עו"ד אסף דוק מסביר על סוגי החסיונות בהליך הפלילי, מי בעל החיסיון ומי רשאי להסירו ותחת אילו תנאים.

מהו חסיון?

חסיון מהווה פטור מן החובה למסור מידע, בין במסגרת של חקירה על ידי גורם המוסמך לחקור ובין במסגרת מסירת עדות בפני בית משפט. החסיון מהווה חריג לעקרון גילוי האמת המשרת את האינטרס של הפרט המתדיין ואת האינטרס הציבורי. יחד עם זאת, הדין מכיר במצבים של חסיון, אשר ביסודם עומדת ההכרה באינטרסים ובשיקולים שעשויים להתנגש באינטרס של בירור האמת, כגון: ביטחון המדינה, היועצות חופשית בעורך דין, שלום הציבור, חופש העיתונות, הגנת הפרטיות ועוד.

כאשר ראייה היא חסויה, אין התובע חייב להעבירה לידי הצד שכנגד ואין לצד שכנגד זכות לעיין בה, אך גם התביעה אינה יכולה לעשות בה שימוש כראיה במשפט. תחולת החסיון תהא בפני כל בית משפט, טריבונל או אדם המוסמכים לגבות ראיות.

סוגי חסיונות בהליך הפלילי

יש כמה סוגי חסיונות [במשפט הפלילי](#). הם נבדלים זה מזה בפרמטרים כגון מהם האינטרסים שעליהם רוצים להגן, מי בעל החיסיון וכתוצאה מכך מי רשאי להסירו. [להלן סוגי החסיונות במשפט הפלילי](#);

□ חסיון לטובת המדינה

סעיף 44 לפקודת הראיות הוא חסיון לטובת המדינה. חסיון זה חל על מידע שראש הממשלה או שר הביטחון חתמו עליו בתעודה, כי מסירתו או פרסומו עלולים לפגוע בביטחון המדינה או ביחסי החוץ של המדינה. למשל, מידע מודיעיני של השב"כ והמוסד, סודות גרעין וכדומה. רק בעל החיסיון שהוציא את התעודה (ראש הממשלה או שר הביטחון) יכול לוותר עליו ולאשר את פרסום הפרטים.

עם זאת, אפשר להגיש עתירה לבית המשפט העליון בבקשה להסיר את החיסיון לטובת המדינה, במקרים שנחיצות חומר החקירה עולה על השיקולים לאי פרסומו. כתוצאה מהעתירה יכול בית המשפט העליון לאשר פרסום או עיון בחומר, בתנאים מגבילים.

□ חסיון לטובת הציבור

סעיף 45 לפקודת הראיות הוא חסיון לטובת הציבור. הוא חל על כל מידע ששר בממשלה חתם עליו בתעודה חתומה, כי מסירתו עלולה לפגוע בעניין ציבורי מסוים. אם חתם, לא רשאי בית המשפט לקבל את המידע כראיה. למשל, הגנה על עדים ועל מקורות משטרה נוספים. רק בעל החיסיון, השר שחתם על התעודה, יכול לוותר עליו. אם רוצים להסיר חסיון זה יש להגיש עתירה לבית המשפט שדן בתיק ולא בהכרח לבית המשפט העליון, כמו במקרה של חסיון לטובת המדינה.

בשני מקרים אלה, חסיון לטובת המדינה וחסיון לטובת הציבור, יכול בעל החיסיון לבטל את כתב האישום, גם אם בית המשפט אישר לפרסם את המידע כתוצאה מהגשת העתירה/

חסיונות טיפוליים

סעיף 49 לפקודת הראיות הוא חיסיון טיפולי. כמה בעלי מקצוע טיפוליים, כגון עובד סוציאלי, פסיכולוג או רופא, לא מחויבים למסור מידע או ראייה על אדם מסוים שנעזר בהם מבחינה מקצועית. החיסיון הוא יחסי ואפשר להגיש בקשה להסירו לבית המשפט שדן בתיק המסוים. גם הלקוח עצמו, שהחיסיון שייך לו, יכול לוותר עליו.

חסיון רפואי על מידע רפואי מוטל גם על כל העובדים הקשורים לרופא ואשר עובדים עימו. עם זאת, מידע כמו מועדי הפגישות, שכר הרופא וזהותו אינם חלק מהפרטים הקשורים לחיסיון רפואי.

חסיון בין עורך דין ללקוח

סעיף 48 לפקודת הראיות וסעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, קובעים את [החיסיון בין עורך דין ללקוח שלו](#). חיסיון זה קובע כי עורך דין לא מחויב למסור כראיה משפטית דברים או מסמכים שהוחלפו בינו לבין הלקוח. לאף בית משפט אין את האפשרות להסיר חיסיון זה ולא ניתנת לו שיקול דעת להסירו. רק בעל החיסיון עצמו, קרי הלקוח, רשאי לוותר עליו.

החובה על החיסיון חלה גם על העובדים במשרד עורך הדין והוא ימשיך להתקיים אף אם עורך הדין חדל מלהיות עורך דינו של הלקוח וגם במקרים שבהם הפסיק לשמש כעורך דין במקצועו. פרטים שלא קשורים לחיסיון זה הם זהות הפונה ועצם הפניה לעו"ד, מועדי הפגישות ביניהם, פרטי שכר הטרחה ואף מסמכי הנהלת חשבונות שונים.

החיסיון לא חל אם הלקוח מספר לעורך דין על כוונתו לבצע עבירה אלא רק על עבירות שכבר ביצע בעבר. נוסף על כך, החיסיון לא מוטל במקרים שבהם עורך הדין מעורב במעשים פליליים של הלקוח שלו.

סוג חיסיון זה חל גם על מסמכים משפטיים, בתנאי שהם נערכו במסגרת ההיוועצות עם עורך הדין והכנתם הייתה בהליך משפטי קיים. גם מסמכים שהוכנו לצורך ביצוע משא ומתן לקראת פשרה והם בעלי כותרת 'מבלי לפגוע בזכויות', הם חסויים בפני בית המשפט.

חסיון כהן דת

סעיף 51 לפקודת הראיות קובע חיסיון כהן דת. כוהן הדת אינו מחויב למסור מידע או עדות על דברים שנאמרו לו במסגרת וידוי. סוג חיסיון זה דומה לחיסיון בין עורך דין ללקוח שפורט לעיל אולם בשונה ממנו, החיסיון הוא של כוהן הדת עצמו ולא של המתוודה ולכן רק הוא יכול להחליט להסירו. גם לבית המשפט אין שיקול דעת או סמכות להסיר סוג חיסיון זה.

חסיון עיתונאי

עיתונאי יכול שלא להעיד על המקור העיתונאי שסיפק לו ידיעה מסוימת. חיסיון זה גם הורחב על המידע עצמו שחשיפתו עלולה להצביע על זהות המקור. רק העיתונאי עצמו, שהוא בעל החיסיון, יכול להסירו. עם זאת, זהו חיסיון יחסי ובית המשפט רשאי להסירו במקרים שבהם נחוץ להסירו כי הצדק מחייב זאת, וכאשר הראייה שמספקים נתונים אלה מהותית ונחוצה. למשל, חשיפת המקור או המידע ימנעו ביצוע עבירה פלילית חמורה.

חסיון בנק

בנק לא חייב למסור מידע על ענייניו של לקוח שלו ורק הלקוח יכול לוותר על החיסיון. אולם כמו חיסיון עיתונאי, זהו חיסיון יחסי ובית המשפט יכול להסירו אם האינטרנט גובר על הצורך בחיסיון זה.

חסיון מפני הפללה עצמית

סעיף 47 לפקודת הראיות מגדיר חיסיון מפני הפללה עצמית, קרי זכות השתיקה. נחקר בחקירת משטרה

לא חייב למסור מידע או לענות על שאלה, שהתשובה עליהן היא הודאה בעבירה שהוא מואשם בה. החיסיון חל גם על החפצים והמסמכים שהאדם מחזיק ושעלולים להפלילו. בית המשפט רשאי לחייבו למסור את המידע, החפץ או המסמך אולם אם האדם יעשה כך, בית המשפט לא יכול להשתמש בתשובה או בראיה המפלילה כנגדו. רק האדם עצמו יכול להסיר את החיסיון.

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם העמדה לדין פלילי

בכל מקרה ובו אתם נאשמים בעבירה פלילית, יש להיעזר [בעורך דין פלילי מנוסה](#) שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. עצם ההעמדה לדין פלילי עלולה להעיב על שמו של הנאשם, לפגוע פגיעה אנושה במוניטין שלו, במשפחתו ובחיי החברה שלו, ובמקרים מסוימים, עשויה היא אף להביא לשלילת חירותו. הזכות לקבל ייעוץ משפטי ניתנת בכל שלב של ההליך הפלילי וכדאי לנצלה החל מהשלב הראשון, החקירה. בשלב זה יש כללים ברורים של 'עשה ואל תעשה', משום שאף שגיאה קלה מצד העצור עלולה להיות בעלת השלכות רציניות להמשך ההליך.

תחום הדין הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. שלב היציאה יכול להיות בגלל הוכחה שאכן לא התבצעה עבירה, אך גם תודות לכשלים בירוקרטיים וביצוע כושל או לא חוקי של אחד מהשלבים שנסקרו לעיל. היוועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המנהלי או המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שיייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בהליכים פליליים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום - פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}